

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гавриш О.А.

д. т. н., професор НТУУ «КПІ»

Якименко Р. А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ТА МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

В цій статті досліджені механізми взаємодії фіскальної та монетарної політик, для забезпечення економічного розвитку держави.

Ключові слова: фіскальна політика, монетарна політика, кейнсіанська модель, класична модель.

Вступ. Вивченню механізмів взаємодії фіскальної та монетарної політики та їх вплив на економічне зростання присвячено наукові праці представників різних напрямів західної економічної думки А. Сміта, Д. Рікардо, А. Пігу, А. Вагнера, Дж.М. Кейнса, Е. Хансена та ін. Серед вітчизняних науковців цю проблему вивчали: А.А. Гриценко, А.І. Даниленко, В.Д. Лагутін, І.О. Лютий, В.І. Міщенко.

Постановка задачі. Мета статті – проаналізувати механізми впливу фіскальної та монетарної політик на економічну стабільність економіки України. При цьому звернути увагу на кейнсіанську та класичну моделі вирішення цієї проблеми, а також на довгостроковий та короткостроковий періоди.

Взаємоузгодженість між фіскальною та монетарною політиками – це шлях до проведення успішної стабілізаційної політики держави, що є її безпосередніми інструментами. Тому важливим є вирішення таких питань:

- можливість ефективного впливу державної політики на нестабільність та, як наслідок – економічне зростання,
- вибір ефективних інструментів впливу на стабільність і економічне зростання.

Отже важливим є ґрунтовне вивчення монетарної та фіскальної політики держави, зокрема її вплив на економічне зростання та розвиток.

Розвиток національної економіки відбувається лише тоді, коли держава ефективно використовує різноманітні інструменти впливу на неї. Проведення державної економічної політики в Україні здійснюється під впливом трьох основних чинників:

- необхідність забезпечення належних бюджетних видатків;
- необхідності збереження монетарної та валютної стабільності відповідно до цільових орієнтирів НБУ;

– необхідність реалізації довгострокових орієнтирів економічної політики, передбачених програмою діяльності уряду.

Наведений комплекс чинників показує високу актуальність потреби узгодження інструментів та орієнтирів фіскальної та монетарної політики.

Фіскальна політика – це регулювання доходів і витрат держави. Заходи фіскальної політики визначаються поставленою метою (боротьба з інфляцією, згладжування циклічних коливань економіки, зниження рівня безробіття). Держава регулює сукупний попит і реальний національний дохід за допомогою державних витрат, трансфертних виплат і оподаткування.

Монетарна політика – комплекс взаємозв'язаних, скоординованих на досягнення певних цілей заходів щодо регулювання грошового ринку, які проводить держава через свій центральний банк. Вирішальну роль у формуванні монетарної політики країни відіграє Національний Банк, який згідно Конституції України статті 100, відповідає перед суспільством за стан монетарної політики.

Монетарна та фіскальна політика тісно взаємодіють між собою. У більшості випадків, політика, що проводиться центральним банком, доповнює політику уряду та навпаки. Більшість дій центрального банку, спрямованих на досягнення цінової стабільності, сприяє також довгостроковій фіскальній стабільності, у той час як продумана фіскальна політика, як правило, одночасно підтримує стабільність цін.

Для пояснення механізму впливу монетарної та фіскальної політики на економіку країни найкраще скористатися кейнсіанським та класичним підходами до макроекономічної політики держави.

Кейнсіанська модель фіскальну політику розглядає як найбільш ефективний засіб макроекономічної стабілізації та економічного зростання, тому що державні витрати безпосередньо впливають на розмір сукупного попиту і створюють сильний мультиплікативний вплив на споживчі витрати. Одночасно податки достатньо ефективно впливають на споживання й інвестиції.

Класична модель для фіскальної політики виділяє другорядну роль у порівнянні з монетарною, тому що фіскальні заходи викликають ефект витиснення і сприяють підвищенню рівня інфляції, що значно знижує їхній стимулюючий ефект.

Вибір економічної стратегії є надзвичайно складним явищем, адже він ускладнюється мінливістю економічної ситуації в країні, а також залежить від поведінки споживачів.

Проведення фіскальної політики в Україні ускладнюється потребою одночасного збільшення обсягів виробництва і зниження темпів інфляції. На нашу думку, для забезпечення економічного зростання потрібно встановити оптимальну податкову ставку, яка б змогла просто коректувати та забезпечувати одночасне стимулювання підприємницької діяльності та збільшення надходжень до державного бюджету.

Монетарна політика володіє потужним стабілізаційним потенціалом, а також вона є досить гнучкою, що дозволяє їй швидко реагувати на збурення в економіці. Та все ж таки монетарна політика залежить не лише від центрального банку а також від уряду та довіри економічних суб'єктів до його політики. Проведення ефективної монетарної політики вимагає:

- високого рівня його структуризації та успішного функціонування грошового ринку;
- достатнього рівня лібералізації всіх секторів грошового ринку;
- наявності широких зовнішньоекономічних зв'язків.

Якщо говорити про періоди то, у довгостроковому періоді головною метою узгодження монетарної та фіскальної політики є досягнення стійкого економічного зростання завдяки контролю над інфляцією та створенню сприятливих фінансових умов економічного розвитку. При цьому узгодження монетарних та фіскальних інструментів повинно мати не пасивний, а активний характер: вибірковий підхід у бюджетному фінансуванні та пільговому оподаткуванні пріоритетних галузей може посилити сегментованість економіки, чому можна запобігти за рахунок розширення короткострокових операцій центрального банку з банківським сектором на грошовому ринку.

В короткостроковому періоді, рішення НБУ можуть мати негативний вплив на фіскальну політику, а дії уряду перешкоджати проведенню монетарної політики. Щоб забезпечити макроекономічну стабільність як у короткостроковому, так і в довгостроковому плані, важливо мінімізувати потенційні конфлікти між урядом і Центральним банком. Це можна зробити через встановлення необхідних інституційних засад для взаємодії між цими установами.

Координація фіскальної та монетарної політики у короткостроковому періоді спрямовується на забезпечення ефективного управління державним боргом.

Загалом проблема постає в розробці раціонального механізму впливу монетарної та фіскальної політики на стан економіки країни в цілому. Тож для забезпечення економічного зростання уряду України необхідно встановити чітку політику щодо операцій на ринку цінних паперів, що безумовно сприяє зменшенню рівня інфляції. В свою чергу встановлення оптимальної податкової ставки забезпечить стимулювання економіки.

Тому для досягнення ефективної взаємодії фіскальної та грошово-кредитної політики повинен бути створений дієвий механізм координації діяльності НБУ, Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Комітету Верховної Ради з питань бюджету, на всіх етапах формування і реалізації економічної політики держави. Під таким механізмом розуміємо сукупність правових норм, організаційних форм та методів управління, які забезпечують досягнення взаємоузгоджених цілей фіскальної та монетарної політики. Взаємодія НБУ та уряду є сьогодні невід'ємною складовою інституційно-організаційної структури державного регулювання економіки. Для

покращення їх співпраці необхідним є чітке визначення цільових показників економіки, за які відповідають уряд і центральний банк спільно, а також інструментів, за допомогою яких вони будуть досягнуті.

Висновки. Проаналізувавши необхідність взаємодії фіскальної та монетарної політик, ми дійшли висновку, що для забезпечення економічного зростання уряду України в умовах сьогодення необхідна така система координації фіскальної і монетарної політики, яка буде спрямовуватись на забезпечення стимулювання сталого економічного зростання у комплексі із заходами антиінфляційного спрямування.

Розглядаючи особливості проведення монетарної політики на сучасному етапі, потрібно визначити, що сучасні теоретичні моделі монетарної політики становлять синтетичну модель, що базується і на кейнсіанських і на монетаристських підходах, тому необхідно обирати раціональне в кожній з них.

Підвищення узгодженості заходів фіскальної та монетарної політики можна досягти при виконанні таких завдань:

– пришвидшити створення органів координації дій уряду й НБУ стосовно досягнення фіскальних і монетарних цілей на короткий та середньостроковий період;

– з метою удосконалення управління рухом та недопущення надмірного зростання залишків коштів на рахунках Державного казначейства, запровадити практику їх залучення до кредитування економіки через банківську систему за узгодженням з НБУ;

– здійснення контролю за обсягами кредитування НБУ уряду через обсяги рефінансування банків під заставу державних цінних паперів;

– забезпечення ефективної співпраці НБУ та Мінфіну у розробленні ключових принципів, створенні правової та економічної бази для функціонування вторинного ринку державних цінних паперів.

Тому проблема підвищення ефективності координації фіскальної та монетарної політики повинні зайняти належне місце у процесі розроблення та реалізації економічної політики в Україні.

Список використаних джерел

1. Андрущак Є.М. Організаційно-економічні аспекти координації грошово-кредитної та фіскальної політики в Україні / Є.М. Андрущак, В.С. Хар // Науковий журнал «Економіка та управління» . – 2010. – № 2 . – С.55-61.

2. Баженова Ю. Моделювання впливу монетарних та фіскальних змінних на економіку України// Економіка та держава. – 2009. – №2.- С. 29-31.

3. Запатріна І. Фінансова політика та її вплив на економічне зростання// Економіст. – 2009. – №3. – С. 27-31.

4. Манцуоров І. Монетарна політика та її вплив на конкурентоспроможність економіки та її зростання// Економіка та держава. – 2009.- №4.- С. 19-20.

5. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2 ч./С. Будагівська, О.Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред.

С. Будаговської. – К.: Основи, 1998. – С. 449-469.

6. Лагутін В.Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці: монографія / В.Д. Лагутін . – К.: КНТЕУ, 2007. – 247 с.

7. Небава М.І. Макроекономіка. Тематичний тлумачний словник термінів. Навчальний посібник.– Вінниця: ВДТУ, 2000. – С. 116-122.

8. Опарін В.М. Фіскальні засоби стимулювання економічного зростання/ В.М.Опарін, М.М.Фельдгольц// Фінанси України. – 2009.- №10.- С. 61-70.

9. Сліпченко Т. Монетарний механізм макроекономічної координації економічного зростання // Вісник Тернопільської академії народного господарства.- 2005.- №4.- С. 77-85.

10. Інтернет джерела – www.gufer.net

Гавриш О.А.

д т. н., професор НТУУ «КПІ»

Якименко Р. А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

МЕХАНИЗМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНОЙ И МОНЕТАРНОЙ ПОЛИТИКИ ГОСУДАРСТВА

В этой статье исследованы механизмы взаимодействия фискальной и монетарной политик, для обеспечения экономического развития государства.

Ключевые слова: фискальная политика, монетарная политика, кейнсианская модель, классическая модель.

Gavrish O.A.

professor of NTUU «KPI»

Yakimenko R.A.

Student of FMM NTUU «KPI»

MECHANISMS OF INTERACTION OF FISCAL AND MONETARY POLICY

Mechanisms of interaction fiscal and monetary the politician, for ensuring economic development of the state are investigated in this article.

Keywords: fiscal policy, monetary policy, keynesian model, classical model.

Герасимчук В.Г.

доктор економ. наук., професор ФММ НТУУ «КПІ»

Сакова М.О.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ ЗБУТУ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ

У статті подано аналіз світових тенденцій ринку медичного обладнання, визначено країн-лідерів галузі медичного приладобудування. На даний момент, у високотехнологічному сегменті медицини, ключовими гравцями ринку виступають США, Німеччина та Нідерланди, а у низькотехнологічному – Китай, Індія, Корея, Тайвань та Бразилія, котрі досягли високого рівня розвитку медичної промисловості, саме завдяки масовому виробництву. Досліджено експортоспроможність вітчизняного медичного обладнання на міжнародному ринку. Визначено найбільш конкурентоспроможну продукцію українського виробництва у галузі медичного приладобудування та ключові ринки її збуту. Серед останніх виступають: Російська Федерація, Казахстан, Словаччина, Німеччина, Гонконг, Білорусь, Республіка Молдова, Грузія, Туреччина та Індія. Подано аналіз тенденцій експорту вітчизняного устаткування медичної промисловості за останні 5 років, як в загальному по галузі, так і по кожному із ключових ринків збуту окремо. Досліджено структуру та динаміку експорту вітчизняного медичного обладнання за товарною номенклатурою протягом 2007-2011 рр.

Ключові слова: ринки, медичне устаткування, експорт, імпорт, вітчизняне обладнання, конкурентоспроможність.

Вступ. Незважаючи на високий потенціал вітчизняної галузі медичного приладобудування, рівень попиту на медичне устаткування на внутрішньому ринку залишається на вкрай низькому рівні, що гальмує подальший розвиток медичної промисловості. Актуальність даної роботи полягає в необхідності підвищення ефективності експорту продукції на міжнародних ринках, що, у свою чергу, підтримуватиме розвиток вітчизняної галузі. Визначення ключових ринків збуту сприятиме активізації зусиль державного та приватного секторів економіки у найбільш перспективних регіонах.

Дослідженням проблематики розвитку галузі медичного приладобудування займалися такі міжнародні консалтингові компанії як «Lucintel», «Espicom». Серед іноземних дослідників виділяються роботи Марії Фонтанацци, котра займалась поглибленим дослідженням динаміки та перспектив розвитку міжнародних ринків медичного обладнання.

Постановка завдання. Мета дослідження – визначити ключові ринки збуту медичного устаткування українського виробництва, шляхом оцінки обсягів експорту до країн-партнерів.